

MARIAN NIȚĂ
BIOLOG, SCRITOR, INTERPRET

PLANTELE DIN FLORA ROMÂNIEI ÎNTÂLNITE ÎN FOLCLORUL OLTENESC

CUPRINS

MARIAN NIȚĂ, BIOLOG, SCRITOR, INTERPRET	5
DENUMIRILE POPULARE ROMÂNEȘTI DE PLANTE	9
Aglică	9
Alior	9
Alun	9
Anason, anison	10
Ardei	10
Arțar	10
Avrămeasă	10
Asomie, Lămâiță	11
Brad	11
Brebenei	11
Bujori	12
Bumbac	12
Bobidragi	12
Busuioc	13
Castraveți	13
Călin	13
Ceapă	13
Cicoare	14
Cireș	14
Colilie	14
Costrei	15
Crin	15
Dedițel	15
Dovleac	15
Dud alb, dud	16
Dud negru	16
Dudău	17
Fag	17

Făgetea	17
Fasole	17
Floare albastră.....	18
Floarea soarelui.....	18
Fragi	18
Garoafe	19
Granat	19
Grâu.....	20
Gutui.....	20
Iarbă mare	20
Iasomie	20
Iederă.....	20
In	21
Izmă creață.....	21
Lalea	21
Lăcrămioare	21
Lămâi.....	22
Lămâiță.....	22
Leuștean.....	22
Liliac.....	23
Linte	23
Lipan.....	23
Lobodă.....	24
Lăptucă	24
Mac.....	24
Mărgărită	25
Mazăre	25
Maghiran.....	25
Măr	26
Măr crețesc	26
Mărar	26
Măslin	26
Mărăcine	27
Mărgăritar	27

Micșunea, micsandre	27
Migdal	28
Mohor	28
Mur	28
Mușcată.....	28
Nalbă	29
Narcisă.....	29
Năut	30
Neghină.....	30
Negară	30
Nuc	31
Orez.....	31
Orz.....	31
Paltin de munte	31
Păducel	31
Pălămidă	32
Păr	32
Pelin alb, pelin	32
Pelin mic	33
Pelin negru, pelinariță	33
Peliniță ¹	33
Peliniță ²	34
Plop alb, plop	34
Plop tremurător	34
Pochivnic	34
Portocal.....	35
Porumb	35
Praz.....	35
Răchită.....	35
Răsură.....	36
Rosmarin.....	36
Salbă moale.....	36
Salcâm	36
Salcie	37

Respect	Sălcioară	37
	Scaiul dracului	37
	Scorțișoară	38
	Scumpie	38
	Secară	38
	Siminoc	38
	Sipică	38
	Smochin	39
	Soc	39
	Soc roșu	39
	Spanac	39
	Spin	39
	Stejar	40
	Sulfină	40
	Sulfină galbenă	40
	Susai	40
	Susai moale	41
	Tei	41
	Toporaș – tămâioare	41
	Trandafir	41
	Trestie	42
	Trifoi	42
	Tulichină	42
	Urzică	43
	Usturoi	43
	Viorea	43
	Viță de vie, vie	44
	Vâzdoage	44
	Zadă	44
	Zambilă	45
PLANTE AMINTITE ANTERIOR ÎNTÂLNITE ÎN		
	FOLCLORUL OLTENESC	46
	BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	154

DENUMIRILE POPULARE ROMÂNEȘTI DE PLANTE

Din flora spontană și cultivată, cu indicarea denumirilor științifice care se întâlnește în folclorul românesc.

Aglică

Filipendula vulgaris Moench.

Fam. Rosaceae

Alte denumiri – aglice, aglici, agliș, agrice, anglică, balabon, barba caprei, cârțițe, coada mielului, ferecă albă, ferece albă, feregea albă, ferece albă, feregea albă, ferice, ferige albe (Trtansilvania), ferigea, ferigea albă, ferite, fericea, firigea, firigea albă, floarea soarelui de câmp, iarba cuforilor, iarbă neagră, iglice, mărgăritar, mărcuțele, oglică, oglice, smeoaiie (Siriu), taulă, teișor, tetrică albe, turiță albă.

Alior

Euphorbia amygdaloides L.

Fam. Euphorbiaceae

Alte denumiri – aior, arior, haren, laptele câinelui, laptele cucului de pădure.

Alun

Corylus avellana L.

Fam. Betulaceae

Alte denumiri – alunar, alunaș, alunel, fundici, rânză (amenții masculi), tufă.

Anason, anison

***Pimpinella anisum* L.**

Fam. Apiaceae / Umbelliferae

Alte denumiri – anason românesc, anason verde, anis, aniș, anos, bățdean (Transilvania), bidean, chimin dulce, chimen dulce, chimin de grădină, chimin dulce de grădină, chimion de grădină, chimion dulce, hanuș, hanos, molotru, molură, oneș, oniș, secăre, secărea, secărea de grădină, tarhon (Întorsura Buzăului).

Ardei

***Capsicum annuum* L.**

Fam. Solanaceae

Alte denumiri – ardei borcănos, ardei gras, ardei iute, ardei lung, ardei roșu, beșică, boia, chiparcă, chipăruș, chipărușcă, chipească, chiper, chiper borcănos, chiper, chiperat, chiper de cel dulce, chiper iute, chiper lung, chiper roșu, chiper gas, paprică, piparcă, piper roșu, piper turcesc, peprică, popivnic, tiuper amar, tiuper dulce.

Arțar

***Acer tataricum* L.**

Fam. Aceraceae

Alte denumiri – arțar tăăresc, arțarin, gladeș, gladiș, glădiș, jestrilă, lemn tăăresc (Moldova), jugastru negru, verigar, verigariu.

Avrămeasă

***Gratiola officinalis* L.**

Fam. Scrophulariaceae

Alte denumiri – avrămască, avrămească, vrămească creștenească, cărstănească, cărstinească, creștenească, creștinească,

Resp cristinească, iarbă de om sărac, japse, lemnul Domnului, mila Domnului, milostivă, potroacă, roză de deal, veninariță.

Asomie, Lămâiță
Philadelphus coronarius L.
Fam. Saxifragaceae

Alte denumiri – ananas (Bucova, jud. Caraș-Severin), asmie, căjmină, clocotici, florar (Transilvania), florile rusaliilor (jud. Alba), iasmin, iasmin, iasmin de grădină (Transilvania), iasomie, iasomie de grădină, iazmin, iazomie, josmen, lemn alb (Năsăud), limonade, mălin alb (Recea, jud. Maramureș), mălin alb de pe lemn, pom alb, pomul raiului, rosmalin cu miros mândru și frumos (Teodorești, jud. Suceava), sărincaș (jud. Iași), scumpină (Livada de câmpie, jud. Hunedoara), sipică (Muntenia), sirinderică, zevios, zosmen.

Brad
Abies alba Mill.
Fam. Pinaceae

Alte denumiri – brad nemeș, bradău, brădac, brădaică, brădan, brădișor, brădoi, brădui, brăduleț, brădoaie, bread, buhaci Făgăraș), cepi (Banat), hașcă (Moldova), hăciugă (Transilvania), il (Bucovina), nemeș (munții Sebeșului, com. E. Pop), pin alb, porob (Transilvania), sihlă, silhă, sâlhă (Transilvania).

Brebenei
Corydalis cava (L.) Schw. și Koerte,
sin. Corydalis bulbosa acut.
Fam. Papaveraceae

Alte denumiri – breabăn, breabăn alb, breabăn roșu, breabeni, breben, brebenea, brebenel alb, brebenel roșu, brebenele, brebeni, breberei, breberi, floarea sângeorgiului, grebenei albi.

PLANTE AMINTITE ANTERIOR ÎNTÂLNITE ÎN FOLCLORUL OLTENESC

Granat

Foaie verde trei granate

Foaie verde trei granate,
Două-n lume nu se poate!
Să scoți omul de la moarte,
Să-ntoarcă să-ntinerească,
Să poată să mai iubească!

(Costică Ciobanu - Plenița, 2011).

Puiculeana ce-m gândești

.....
Când mă uit puică la tine,
N-a rămas inimă în mine.
Când oi zice trei granate,
Inima în neica să bate,

.....
(Matei Julea, Cetate).

Câte drumuri mari și late

.....
Frunză verde trei granate,
Inima-n neica se bate,

.....
(Florea I. Murtaza, Plenița, jud. Dolj).

Foaie verde trei granate

Foaie verde trei granate,
Ibomnică ce-aveam frate,
Ceancă moartea ne-o desparte!

(Florea I. Murtaza, Marin Ilioasa, Plenița,
jud. Dolj).

Fragi

Foaie verde foae fragă

Foaie verde foae fragă,
Doru de cine se leagă,
Nu-i pare lucru de șagă,
Că de mine s-a legat,
Ca făsuiu de arac!

(Florea I. Murtaza, Plenița, jud. Dolj).

Frunză verde foi ca salca

Frunză verde foi ca salca,
O mândruță de la Saca,
Cum se vaetă săraca,
Că i-a mâncat lupii vaca!
N-am parale să-i iau alta.
Să-i iau alta și mai ra,
Să-și facă cale la ea,
Să dea neicuțai gura.
Că gurița de la ea,
Mi s-a părut ca mierea
Și mai dulce ca fraga.

(Ioan a lui Băloi, Cetate).

Fasole

Foaie verde foaie fragă

Foaie verde foaie fragă,
 Doru de cine se leagă,
 Nu-i pae lucru de șagă,
 Că de mine s-a legat,
 Ca făsuiu de arac!!
 Făsuiu mi-are soroc,
 Că merge pân'la un loc,
 Se'ntoarce și leagă bob.
 Doru'mi-e fără soroc,
 Nu'nfloare, nu leagă bob.

(Florea I. Murtaza, Plenița, Dolj).

Hai Leano pe deal, pe vale

Hai Leano, pe deal, pe vale,
 C'a făcut mazărea mfloarea,
 Și făsuiu tecișoare,
 Castraveții stau să'nfloare,
 Și ardeiu postăioare.

.....
 (Florea I. Murtaza, Plenița, Dolj).

Apucați pe vale'n sus

Apucați pe vale'n sus
 Mi-au făcut fasolea fus
 Ș'al olog a legat bob,
 Ai, Leano, să-l arăcium
 Amândoi să ne iubim.

.....
 (Florea I. Murtaza, Plenița, Dolj).